

„Tworzenie monitorowania na poziomie lokalnym w ramach projektu Twinning Light Polska-Hiszpania¹”

Wprowadzenie

W ramach programu twinningowego we współpracy z Hiszpanią, Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii rozpoczęło implementowanie lokalnego monitoringu wśród jednostek samorządu terytorialnego. W trakcie trzech szkoleń, z których każde potrwa trzy dni, gminy zostaną przygotowane do prowadzenia monitorowania zjawiska narkotyków i narkomanii na poziomie lokalnym, jak również wdrożą pilotażowy monitoring na terenie swojej gminy. W szkoleniu biorą udział 63 gminy, tj. około 130 uczestników - po dwóch przedstawicieli z każdej gminy. W trakcie szkoleń prelegentami są zarówno eksperci polscy, jak i hiszpańscy.

Rozpoczęcie prac – pierwsze szkolenie

Pierwsze szkolenie odbyło się w Falentach w lutym b.r. W trakcie seminarium przedstawiono cele i założenia monitorowania, sposób budowania mapy informacyjnej oraz omówiono wykorzystanie technik jakościowych i ilościowych w monitoringu. W trakcie jednej z prezentacji przedstawiono analizę danych oraz korzyści i ograniczenia wynikające ze zbierania danych. Pomiędzy pierwszym a drugim seminarium uczestnicy szkolenia mają za zadanie zbudować mapę informacyjną poprzez dokładny opis wybranych wskaźników oraz zebranie danych z kilku ostatnich lat. Uzyskane informacje posłużą do przygotowania raportu o problemie narkotyków i narkomanii na poziomie gminy. Wskaźniki będą służyć do monitorowania zjawiska narkomanii: jego rozmiarów, dynamiki, specyfiki, jak również do odpowiedzi na problem: zasięgu oraz intensywności działań profilaktycznych i rehabilitacyjnych podejmowanych w gminie. Niektóre z danych (zgony z powodu narkotyków, dane policyjne oraz dane leczenia stacjonarnego) zostały zdezagregowane na poziom lokalny i przekazane gminom.

Pierwsze szkolenie zostało pozytywnie ocenione przez uczestników. Postulowano jednak, aby położyć większy nacisk na część warsztatową spotkania. Dlatego też program drugiego szkolenia w kwietniu opierał się będzie przede wszystkim na warsztatach, w których przedstawiciele gmin wezmą aktywny udział.

¹ Artykuł ukazał się w pierwszym numerze Serwisu Informacyjnego NARKOMANIA z 2008 roku.

Zalety monitorowania

Prowadzenie lokalnego monitoringu dostarcza gminom szeregu korzyści i może być wykorzystane nie tylko do śledzenia dynamiki sceny narkotykowej, ale również pozwala na przygotowanie raportu z realizacji gminnego programu przeciwdziałania narkomanii oraz dostarcza danych do ewaluacji tego programu. Niewątpliwie, wprowadzanie tego systemu wymaga wysiłku i zaangażowania osób, które podejmą się monitorowania. Rekomendowane jest powołanie grupy osób z różnych instytucji, z którymi przedstawiciele gminy odpowiedzialne, za zbieranie danych będą się kontaktować. Dane mają być zbierane corocznie, więc taka sieć współpracowników, pomoże w regularnym otrzymywaniu pełnego obrazu zjawiska.

Kolejny krok

Zebranie danych ma posłużyć do przygotowania raportu, który ma powstać między pierwszym a drugim seminarium. Dlatego też, szkolenie kwietniowe będzie poświęcone analizie i interpretacji danych, strukturze raportu, jak również metodom badawczym. Podstawowym elementem raportu będzie analiza danych zebranych od instytucji reagujących na problem oraz wyniki badań. Niektóre z gmin mogą podjąć się przeprowadzenia badań jakościowych w celu uzupełnienia danych zebranych od służb zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii. Podczas drugiego szkolenia część zajęć przeznaczona zostanie na praktyczne aspekty planowania i prowadzenia badań. Wsparcie hiszpańskich ekspertów pozwoli na uzupełnienie polskich doświadczeń o podejście zaczerpnięte z innego kraju.

Rola ekspertów wojewódzkich

System lokalnego monitorowania narkotyków i narkomanii na poziomie lokalnym wspierany jest przez sieć ekspertów wojewódzkich do spraw informacji o narkotykach i narkomanii. Eksperci uczestniczą w szkoleniach i będą mieli za zadanie koordynowanie lokalnego monitorowania po zakończeniu projektu twinning light.

Niektórzy z ekspertów, m.in. ekspert z województwa zachodniopomorskiego, włączyli się już po pierwszym szkoleniu w prace nad lokalnym monitorowaniem – organizowane są dodatkowe lokalne spotkania, w czasie pomiędzy spotkaniami krajowymi. Nawiązanie

współpracy między ekspertem a gminami z danego województwa w trakcie szkoleń, ułatwi z pewnością kontynuowanie prac nad lokalnym monitorowaniem.

Zakończenie szkoleń, ale nie monitorowania

Ostatnie szkolenie w ramach projektu odbędzie się w dniach 10-12 czerwca. W tym samym czasie zorganizowana zostanie XIV Konferencja Ekspertów Wojewódzkich. W lipcu aktywne gminy najprawdopodobniej wezmą także udział w wizycie studyjnej w Hiszpanii. Przedstawiciele samorządów będą mieli okazję przyjrzeć się hiszpańskim rozwiązaniom w obszarze monitorowania problemu narkotyków i narkomanii. Seminarium w czerwcu nie oznacza zakończenia prac, ponieważ monitorowanie wymaga corocznej obserwacji, tj. zbierania i analizy danych. Wypracowane narzędzia oraz stworzone kanały współpracy w gminie, które będą efektem szkolenia, pozwolą na kontynuowanie monitorowania. Dane zebrane retrospektywnie, uzupełnione o aktualne informacje, pozwolą na uchwycenie dynamiki zjawiska i dostosowanie działań w obszarze przeciwdziałania narkomanii do potrzeb, wynikających z przeprowadzonej analizy zawartej w gminnym raporcie z lokalnego monitorowania.

Artur Malczewski

Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii

Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii